

สรุปสถานการณ์การถือโงงประชาชน ในรอบปี ๒๕๕๑

๑. บทนำ

ในรอบปี ๒๕๕๑ การถือโงงประชาชนยังมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ทั้งรูปแบบใหม่ๆ ที่มีการพัฒนาหลากหลายมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการหลอกลวงแรงงานไปต่างประเทศ โบรกเกอร์เถื่อนที่หลอกลให้ลงทุนในตราสารอนุพันธ์ Forex (การเก็งกำไรจากอัตราค่าเงินขึ้นลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ) การค้ำน้ำมันเถื่อน การค้าทองคำ การถือโงงประชาชนผ่านบัตรเครดิต การปลอมแปลงบัตรเครดิต คดีสมเด็จพะเหนือหัวซึ่งแอบอ้างสถาบันเบื้องสูง รวมทั้งแชร์ลูกโซ่ต่างๆ เช่น แชร์ข้าวสาร แชร์ยางพารา แชร์อันดามัน (ชื่อหุ้น โรงแรม) แชร์รถยนต์ แชร์ล็อตเตอรี่ แชร์เอ็นจีโอ แชร์ก๊วยเตี๋ยว เป็นต้น ซึ่งการถือโงงประชาชนดังกล่าว จะมีผู้เสียหายและมูลค่าความเสียหายจำนวนมาก

จากข้อมูลของส่วนป้อมปราบการเงินนอกระบบ กระทรวงการคลัง พบว่า ในช่วงปี ๒๕๒๗-๒๕๔๕ มีผู้กระทำความผิดพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการถือโงงประชาชน พ.ศ.๒๕๒๗ และพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. ๒๕๓๔ รวม ๓๐๑ คน มีจำนวนผู้เสียหาย ๘๘,๑๒๖ ราย และมูลค่าความเสียหาย ประมาณ ๑๔,๒๑๔.๑๘ ล้านบาท แต่มีการประเมินกันว่า มูลค่าความเสียหายน่าจะสูงกว่านี้มาก เพราะผู้เสียหายบางส่วนก็ไม่ได้มาแจ้งความดำเนินคดี หรือร้องเรียนแต่อย่างใด

ข้อมูลเหล่านี้ สะท้อนให้เห็นว่า แชร์ลูกโซ่ยังคงมีอยู่และพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ ลูกค้าหรือเหยื่อก็ยังเปลี่ยนหน้ามาให้ถูกหลอกกันต่อไปเรื่อยๆ

๒. ลักษณะของแชร์ลูกโซ่

แชร์ลูกโซ่เป็นธุรกิจที่มีลักษณะการหารายได้จากการระดมทุนหรือขายตรงในสินค้าหรือบริการที่กลุ่มเป้าหมายสนใจ เช่น น้ำมัน ทองคำ การซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า การเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยน การทำธุรกิจจัดสรรวันพักผ่อน สินค้าอุปโภค บริโภคต่างๆ โดยจับจุดที่ความอยากมี อยากได้ของกลุ่มเป้าหมาย และใช้กลยุทธ์การตลาดในการดึงดูดความสนใจ เช่น จัดงาน แจกรางวัลเป็นทองคำ บ้านรถยนต์ หรือไปเที่ยวต่างประเทศก็มี โดยผู้ที่เข้าร่วมลงทุนเพียงแต่ลงเงิน แต่การนำไปลงทุนต่อเป็นเรื่องของบริษัท ผู้ลงทุนรอเพียงผลตอบแทนที่จะได้ เมื่อผู้ลงทุนได้รับผลตอบแทนสูง ก็จะขยายการลงทุนเพิ่มขึ้น โดยชักชวนญาติพี่น้องเข้ามาลงทุนเพิ่มขึ้น ธุรกิจแบบนี้จะอยู่ได้ โดยอาศัยการมุงระดมทุนใหม่ เพื่อเอามาจ่ายผลตอบแทนให้กับรายเก่า トラบใดที่ฐานการลงทุนยังคงขยายต่อไปได้ ก็ยังคงมีเงินหล่อเลี้ยงวงจรแชร์ลูกโซ่ต่อไป เมื่อใดที่การขยายตัวของเงินใหม่น้อยกว่าผลตอบแทนที่จะต้องจ่ายให้กับเงินลงทุนเก่า ธุรกิจแชร์ลูกโซ่ก็จะล้ม ปิฉบริษัทหนี โดยถือโงงเงินของประชาชนที่นำไปลงทุนและยังไม่ได้รับชำระคืน

๓. กลุ่มเป้าหมายของแชร์ลูกโซ่

กลุ่มคนที่ถูกหลอกลวงมีหลายระดับ ถ้าเป็นสินค้าอุปโภค บริโภค ก็จะเป็นระดับรากหญ้า คนชั้นกลางก็จะเป็นแชร์ก๊วยเตี๋ยว แชร์ยางพารา ส่วนคนที่มั่งเงินก็จะเป็นการหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ต การซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า น้ำมัน ทองคำ Forex เป็นต้น

๔. พฤติกรรมของผู้กระทำความผิด

๑. บริษัทที่เปิดทำการจะเป็นพื้นที่เช่าและจะเปิดบริษัทในช่วงสั้นๆ (1-2 ปี)
๒. การกระทำความผิดอาจเกิดขึ้นหลายพื้นที่ หรือลักษณะข้ามชาติ และอาจมีชาวต่างชาติร่วมมือด้วย หรืออาจใช้พื้นที่ในประเทศไทย หรือในต่างประเทศในการหลอกลวงเหยื่อ
๓. ผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่จะมีการร่วมกันทำเป็นขบวนการเครือข่าย และส่วนมากใช้ลูกค้าย่อยเก่าหาลูกค้าย่อยใหม่
๔. เมื่อมีการโอนเงินเข้าบัญชีของผู้กระทำความผิดก็จะมีการถอนเงินออกจากบัญชีในทันที
๕. บางกรณีใช้วิธีการถ่ายเทเงินจริง เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ เช่น แคร่ยางพารา เป็นต้น

๕. ช่องทางในการหลอกลวง

ผู้กระทำความผิดจะใช้ช่องทางต่างๆ ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารค่อนข้างเปิดเผยเพื่อชักจูงบุคคลให้เข้ามาร่วมลงทุน โดยพนักงานของบริษัท โดยใช้ลูกค้าย่อยเก่าเพื่อหาลูกค้าย่อยใหม่ โดยการนัดประชุมสัมมนา โดยการใช้โทรศัพท์ หรือผ่านสื่อต่างๆ เช่น แผ่นปลิว หนังสือพิมพ์ รวมทั้งเว็บไซต์ โดยใช้หลักจิตวิทยาและกลยุทธ์การตลาดในการกระตุ้นความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย เช่น การแจก การแถม การชิงรางวัล ทองคำ รถ บ้าน รวมทั้งการเดินทางไปต่างประเทศ และบางกรณีเชิญผู้มีหน้ามีตาในสังคมมาแจกรางวัล

๖. มาตรการในการดำเนินการ

๑) เนื่องจากการดำเนินการของแสร้ลูกโซ่จะมีการกระทำค่อนข้างเปิดเผยเพื่อหาลูกค้าให้ได้จำนวนมาก จึงใช้ทั้งสื่อบุคคล และสื่อต่างๆ ในการเผยแพร่ข้อมูล ดังนั้นการตรวจพบ หรือตรวจสอบสามารถทำได้ง่าย การใช้มาตรการป้องกันจะเป็นการลดความเสียหายที่เกิดขึ้น เพราะถ้ามีการปล่อยให้แสร้ลูกโซ่ขยายวงกว้าง หรือดำเนินการเป็นระยะเวลานานๆ ก็จะมีผู้เสียหายและมูลค่าความเสียหายจำนวนมาก และอาจประสบปัญหาในการต่อต้านจากกลุ่มลูกค้าย่อยเก่าที่ยังมีผลตอบแทนที่ค้ำอยู่ เมื่อมีการตรวจค้นหรือจับกุม

ดังนั้นหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องจะต้องแจ้งเตือนให้ประชาชนได้รับทราบเพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ หรือไม่ให้แสร้ลูกโซ่ขยายวงกว้างขึ้น ขณะเดียวกันก็ใช้มาตรการปราบปรามแต่เนิ่นๆ โดยการตรวจค้นและจับกุม เพื่อหยุดยั้งการกระทำนั้น

๒) การประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้อง รวมทั้งประสานกับมิตรประเทศ ในการป้องกันและปราบปราม เพราะอาชญากรรมประเภทนี้มีลักษณะข้ามชาติได้ โดยการเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ และอาจใช้พื้นที่ประเทศไทย หรือในต่างประเทศ ในการกระทำความผิด

อย่างไรก็ตาม ในกรณีการเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ กระทรวงไอซีที ได้จัดตั้ง ศูนย์ประสานความร่วมมือปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือ ICT Cop เพื่อเฝ้าระวังและป้องกันการกระทำความผิดทางด้านคอมพิวเตอร์ โดยมีหน่วยงานที่เข้าร่วม ได้แก่ กองบังคับการปราบปราม สำนักงานกำกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงาน ปปง. เป็นต้น ซึ่งกรณีหนึ่งที่ได้ดำเนินการคือการล่อโกงประชาชน โดยบัตรเครดิตทรอนิกส์ ซึ่งผู้กระทำความผิดอยู่ในจีน โดยใช้ระบบโทรศัพท์ การสนทนาผ่านอินเทอร์เน็ต (Voice Over Internet Protocol : VoIP) ข้ามชาติ เป็นต้น

๗. หน่วยงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดล่อโกงประชาชน ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กองป้องกันปราบปรามการเงินนอกระบบ (กระทรวงการคลัง) ปศท. (กองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี) ธปท. (ธนาคารแห่งประเทศไทย) กสท. (คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์) กระทรวงแรงงาน กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ไอซีที) สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) รวมทั้งสำนักงาน ปปง.

๒) การตั้งข้อหาผู้กระทำความผิด มีดังนี้

๑. ล่อโกง (ตาม ป.อาญา มาตรา ๓๔๑ โทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน

๖ พัน บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ)

๒. ล่อโกงประชาชน (ตาม ป.อาญา มาตรา ๓๔๓ โทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑ หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ)

๓. ร่วมกันล่อโกงประชาชน และกู้ยืมเงินที่เป็นการล่อโกงประชาชน

๔. พระราชกำหนดว่าด้วยการกู้ยืมเงินอันเป็นการล่อโกงประชาชน พ.ศ.๒๕๒๓ มาตรา ๔,๕,๑๒ และ ๑๕

๕. ร่วมกันล่อโกงประชาชน ร่วมกันล่อโกง ร่วมกันกระทำการ หรือชักจูงให้ผู้อื่นกระทำการ อันก่อให้เกิดความเสียหาย โดยลงข้อความเท็จ หรือลงข้อความในบัญชีหรือเอกสารของบริษัท อันเป็นเหตุให้หุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นบริษัทขาดผลประโยชน์อันควรได้

๖. พยายามล่อโกงประชาชน นำเข้าข้อมูลอันเป็นเท็จในเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นข้อหาใน พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐

๗. ร่วมกันล่อโกงประชาชน โดยแสดงตนเป็นบุคคลอื่นผ่านระบบโทรศัพท์ข้ามประเทศ เพื่อหลอกลวงผู้เสียหายชาวไทยที่มีบัตรเครดิต ให้โอนเงินผ่านตู้เอทีเอ็ม

๘. ร่วมกันปลอมใช้ หรือมีไว้ใช้ เพื่อใช้ซึ่งบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ หรืออันได้มา โดยไม่รู้ว่า เป็นของที่ทำปลอม หรือแปลงขึ้น โดยประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น หรือประชาชน และนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์ปลอม

๕. ร่วมกันนื้อโกงประชาชน ร่วมกันหลอกลวงผู้อื่น สามารถหางาน หรือส่งไป
ฝึกงานในต่างประเทศ โดยการหลอกลวงดังกล่าว ได้ไปซึ่งเงิน หรือทรัพย์สิน
หรือประโยชน์อื่นใดจากผู้ถูกหลอกลวง นื้อโกงทรัพย์โดยแสดงตนเป็นคนอื่น
และร่วมกันจัดหางานให้คนงาน เพื่อไปทำงานต่างประเทศ โดยไม่ได้รับอนุญาต
๑๐. นื้อโกงประชาชน และหลอกลวงแรงงานไปทำงานต่างประเทศ
๑๑. นื้อโกงประชาชน ไม่เป็นผู้ได้รับอนุญาตจัดหางาน เพื่อไปทำงานในต่างประเทศ
และไม่ได้จดทะเบียนเป็นลูกจ้าง หรือตัวแทนจัดหางานของผู้รับอนุญาต
จัดหางาน ให้คนงานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศ
๑๒. นื้อโกงประชาชน/ ประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้าเป็นทางการค้าปกติ
โดยไม่ได้รับอนุญาต (ฝ่าฝืน ม.๑๖ พ.ร.บ.สัญญาซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ.๒๕๔๖)

๘. สรุป

ในรอบปี ๒๕๕๑ การนื้อโกงประชาชน ยังมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ทั้งในลักษณะรูปแบบเก่า
หรือรูปแบบใหม่ที่หลากหลาย ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ได้ดำเนินการป้องกันและปราบปราม อย่างไรก็ตาม
การติดตามทรัพย์สินที่เสียหาย อาจได้คืนไม่มาก นอกจากนี้ การฟ้องร้องคดีก็ต้องใช้เวลานาน จึงควรเน้น
มาตรการป้องกันเพื่อยับยั้งความเสียหายและไม่ให้การกระทำนื้อโกงประชาชนขยายวงมากขึ้น ซึ่งในกรณีการ
นื้อโกงประชาชนเป็นความผิดมูลฐานหนึ่ง ตามมาตรา ๓ (๓) แห่ง พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการฟอก
เงินพ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งสำนักงาน ปปง. ก็ได้ร่วมดำเนินการในหลายคดี อย่างไรก็ตาม แนวโน้มการนื้อโกง
ประชาชนในปี ๒๕๕๒ จะยังคงมีคงอยู่ ทั้งแชร์ลูกโซ่ การนื้อโกงบัตรเครดิต การหลอกลวงแรงงานไป
ทำงานต่างประเทศ การประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ดังนั้น การประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน
ที่รับผิดชอบหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกับประเทศต่างๆ รวมทั้งใช้มาตรการป้องกัน และแจ้งเตือนให้
ประชาชนรับทราบถึงการกระทำผิดนื้อโกงประชาชน จะช่วยลดความเสียหายได้ในระดับหนึ่ง